

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Δημοτικό Σχολείο Λυθροδόντα – «Μελέτειον»

Ενίσχυση ικανότητας αναγνωστικής κατανόησης μέσω της διδασκαλίας στρατηγικών ενεργού κατανόησης και αξιοποίηση κειμενικών συμβάσεων για την παραγωγή αποτελεσματικών κειμένων

Σχολική Χρονιά 2018-2019

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ

- Ιεράρχηση αναγκών από εκπαιδευτικούς
- Συμπλήρωση ερωτηματολογίων από τα παιδιά
- Αξιοποίηση εκπαιδευτικών με ειδικές γνώσεις στο θέμα
- Εντοπισμός των ακόλουθων προβλημάτων: φτωχή ικανότητα νοηματικής επεξεργασίας γραπτού λόγου από τα παιδιά, φτωχό λεξιλόγιο των παιδιών, ανεπάρκεια στην αναζήτηση, εντοπισμό, σύνθεση πληροφοριών και συναγωγή συμπερασμών, που οδήγησαν στην στοχοθεσία για αντιμετώπιση των ακόλουθων αναγκών των παιδιών: να καταστούν πιο αποτελεσματικά στη νοηματική επεξεργασία γραπτών κειμένων, να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους, να κατακτήσουν στρατηγικές κειμενικής επεξεργασίας γενικής εφαρμογής.
- Κατά τον δεύτερο χρόνο λειτουργίας του προγράμματος κρίθηκε σκόπιμος ο εμπλουτισμός της στοχοθεσίας, ώστε να συμπεριλαμβάνει και την παραγωγή γραπτών κειμένων, με αξιοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων που προέκυψαν από την εφαρμογή της στοχοθεσίας της πρώτης χρονιάς.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ενδεικτικά:

- Αξιοποιήθηκε ο ορισμός του Χατζησαββίδη (σελ. 189-190) για τον γραμματισμό. (Χατζησαββίδη, Σ. (2003). *Πολυγραμματισμοί και Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας*. Στο Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας Α.Π.Θ., *Η Γλώσσα και η Διδασκαλία της, Αφιερωματικός Τόμος*, Βιβλιολογεῖον, Φλώρινα)
- Η αναγνωστική κατανόηση μπορεί να διδαχθεί μέσα από τη διδασκαλία ενός ρεπερτορίου στρατηγικών ενεργού κατανόησης με αξιοποίηση των χαρακτηριστικών των κειμενικών ειδών (Pressley, M. M. (2001). *Comprehension Instruction: What Makes Sense Now, What Might Make Sense Soon*. Reading Online, 5(2))
- Αξιοποιήθηκε η κατηγοριοποίηση των κειμενικών τύπων του J. R. Martin τόσο στη διδασκαλία στρατηγικών κατανόησης όσο και στη διδασκαλία παραγωγής αποτελεσματικών κειμένων. Ακολούθως παιδιά και εκπαιδευτικοί προχωρούσαν σε δικές τους αναλύσεις ως προς τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των κειμενικών ειδών που είχαν να αντιμετωπίσουν. (Martin, J. R. (1989). *Factual writing: exploring and challenging social reality*, Hong Kong: Oxford University Press.).

ΣΤΟΧΟΙ

Α. Δεξιότητες

- Ενίσχυση των ακόλουθων παραγόντων που συμμετέχουν στη διαδικασία της αναγνωστικής κατανόησης: ικανότητα εντοπισμού και ενσωμάτωσης πληροφοριών, ικανότητα συναγωγής συμπερασμών γέφυρας και επεξεργασίας, εμπλουτισμός λεξιλογίου.
- Ενίσχυση των ακόλουθων παραγόντων που συμμετέχουν στη διαδικασία της παραγωγής αποτελεσματικών κειμένων: Οργάνωση πληροφοριών/ Κειμενική δομή, Συνοχή, Συνεκτικότητα, Ορθογραφική ορθότητα, Πλούσιο, κατάλληλο λεξιλόγιο

Β. Κείμενο

- Αξιοποίηση της έννοιας του κειμενικού τύπου/είδους στη δημιουργία του νοητικού και καταστασιακού μοντέλου του κειμένου και αξιοποίηση κειμενικών συμβάσεων στην παραγωγή γραπτών κειμένων.

Γ. Στρατηγικές

- Ανάπτυξη της μεταγνωστικής διεργασίας της καθοδήγησης (monitoring) της κατανόησης και της παραγωγής κειμένων στο επίπεδο της αυτό-καθοδήγησης

Δ. Αντιλήψεις

- Διαμόρφωση αντιλήψεων για τη σχέση ανάγνωσης – κατανόησης και για την παραγωγή κειμένων (χρηστικότητα, επικοινωνιακό πλαίσιο)

Ε. Στάσεις

- Εφαρμογή σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα
- Καλλιέργεια φιλιαναγνωσίας
- Καλλιέργεια κινήτρων παραγωγής κειμένων

ΔΡΑΣΕΙΣ

Η συντονιστική επιτροπή Υ.Ε.Μ. του σχολείου, αξιολογώντας τις ανάγκες των εκπαιδευτικών, σε συντονισμό με την υποστηρίκτρια του Π.Ι. και σε συνεργασία με τους/τις εκπαιδευτικούς προχώρησαν στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση των ακόλουθων δράσεων (οι οποίες εμπλουτίζονταν όπου κρινόταν απαραίτητο βάσει των ενδιάμεσων αναστοχασμών): Κατηγοριοποίηση εργαλείων κατανόησης γραπτού λόγου κατά κειμενικό είδος και τάξη και αντιστοίχισή τους με τους δείκτες επιτυχίας και δείκτες επάρκειας κάθε τάξης / Αξιοποίηση εργαλείων κατανόησης γραπτού λόγου σε γνωστικά αντικείμενα πέραν του γλωσσικού μαθήματος / Εφαρμογή πρωτόκολλου διδασκαλίας βασικών στρατηγικών κατανόησης / Βιβλιοθήκη εκπαιδευτικού / Διδακτικά εργαλεία προσέγγισης και επεξεργασίας κειμενικών ειδών / Επιμορφώσεις (από συνεργάτες του Π.Ι., ενδοσχολικά από συναδέλφους με ειδικές γνώσεις, εργαστήρια διατύπωσης ερωτημάτων κατανόησης, σχεδιασμός μαθήματος σε συντονισμό με συνεργάτη του Π.Ι.) / Συνεργασίες εκπαιδευτικών (σχεδιασμός μαθημάτων, ανοικτές τάξεις)/ Ημερίδα φιλιαναγνωσίας

ΤΙ ΠΕΤΥΧΑΜΕ; ΤΙ ΜΑΘΑΜΕ;

ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ:

- Προώθηση της αλληλεπίδρασης μέσω της ανταλλαγής ιδεών και επισκέψεων Αλληλοβοήθεια και συνεργασία: «Γίναμε πιο ανοικτοί προς τους/τις συναδέλφους μας.»
- Επικέντρωση σε ένα θέμα και επιμονή για τη διδασκαλία του στα παιδιά. Έγινε στοχευμένη χρήση των διδακτικών εργαλείων με εμφανή αποτελέσματα στη μάθηση των παιδιών, που σιγά σιγά έγιναν ρουτίνα: «Όταν εντοπίζεται μια γενικευμένη ανάγκη του σχολείου/των παιδιών μπορεί να αναληφθεί συλλογική δράση με έναν απλό σχεδιασμό και δράσεις γύρω από αυτό το θέμα».
- Πολλές και πολύπλευρες επιμορφώσεις στον χώρο του σχολείου: «Ακόμα για τις απορίες μας και τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζαμε στην εφαρμογή του σχεδίου δράσης μας, είχαμε άμεση βοήθεια από τους συμβούλους μας στο παιδαγωγικό, αλλά και από τον υπεύθυνο συντονιστή του σχολείου μας».

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ:

- Σημαντική βελτίωση στη νοηματική επεξεργασία κειμένων, τόσο στο σύνολο των επιδόσεων όσο και στη συναγωγή συμπερασμών, ιδιαίτερα στις μεγαλύτερες τάξεις. Παρατηρήθηκε μεγαλύτερη αυτονομία στην αντιμετώπιση έργων παραγωγής κειμένων.
- Αύξηση της αξιοποίησης κειμενικών συμβάσεων και στοιχείων οργάνωσης και δομής κειμένου, τόσο στην κατανόηση όσο και στην παραγωγή γραπτών κειμένων.
- Ανάπτυξη της διεργασίας της «καθοδήγησης» (monitoring) τόσο για τη νοηματική επεξεργασία όσο και παραγωγή κειμένων.
- Η διαμόρφωση των αντιλήψεων πέτυχε σε μικρότερο βαθμό από το προσδοκώμενο, γεγονός που είτε οφείλεται σε αδυναμία του σχεδιασμού είτε σε έντονη παγίωση των ήδη διαμορφωμένων αντιλήψεων.

Διευθύντρια σχολείου: Μαριάννα Καραμάνου
Συντονιστής σχολείου: Ανδρέας Χατζηθανασίου
Υποστηρίκτρια Π.Ι.: Δέσπω Κυπριανού

Εκπαιδευτικοί: Αγγέλα Τζακούρη, Λάουρα Κώστα, Άντρη Μακρυγιάννη, Περσεφόνη Αντωνιάδου, Άννα Ευθυμίου, Δέσποινα Χαραλάμπους, Έλενα Παπαναστασίου, Ειρήνη Δημητρίου, Δημούλα Δημοσθένους, Διαμάντω Παπαγεωργίου, Ειρήνη Χρίστου, Δήμητρα Γρηγορίου, Γεώργιος Χόπλαρς, Νατάσα Σωτηριάδου, Νικόλας Κυπριανού, Κούλα Λαμπίτση, Λουκία Ιωάννου, Ναυσικά Αντωνίου, Ευαγγελία Χριστοδούλου, Λευκή Στεφάνου